

[Patursson.]

skulde indtage Sæde i Rigsdagen henholdsvis i Folketinget og Landstinget.

Jeg ved ikke, hvorledes man under den nye Forfatning har tænkt at stille sig over for den færøske Rigsdagsrepræsentation. Derom foreligger ikke noget specielt, men jeg finder Anledning til at omtale Forholdet, og min Mening er da denne — og den er af gammel Dato —, at det eneste i Fremtiden formaalstjenlige saavel for Færøerne som for Danmark vil være at stille sig paa det Standpunkt, som et Mindretal her paa Rigsdagen i Samlingen 1850—51 gjorde sig til Talsmand for, og som gav sig Udtryk bl. a. i de af Tscherning udtalte Ord, der lød: „Jeg kan ikke ønske Færingerne repræsenteret paa den danske Rigsdag.“ Jeg skal tillade mig at henvise til Udtalelser i samme Retning bl. a. af Mænd som Ørsted, Jespersen, Barfod og Grundtvig under den færøske Valglovs Behandling i Rigsdagssamlingen 1850—51. Jeg beundrer det Fremsyn, disse Repræsentanter har haft med Hensyn til det forviklede Resultat, der maatte blive Følgen af de Forfatningsbestemmelser, som dengang dikteredes det lille forsvarsløse færøske Folk, medens det endnu laa bundet i Monopolhandelens Lænker og frataget sit gamle Lagting.

Det er denne Forfatning, der endnu bestaar, og som frisindede Færinger nu snart i 30 Aar har kæmpet for at komme bort fra. Thi hvad er Færøernes nuværende Forfatningsart? Færøernes Forfatning er et politisk Konglomerat. Her er ingen, der kan staa frem og paapege, at der og ingen andre Steder er det Element, der har det virkelige Ansvar for vort Lands politiske Anliggender, thi det eksisterer ikke. Det eneste skulde da være, at dette Element var inkarneret i Færøernes Amtmand, som Jespersen i 1850—51 med Rette betegnede som Færøernes Underkonge.

Men, vil ærede Medlemmer af dette høje Ting nok svare: Rigsdagen er da Færøernes rette Repræsentation, det er hos den, Færøernes politiske Ansvar ligger. Ja, mon det er Tilfældet?

Vil man gennemse Rigsdagens Annaler, finder man vist nok intet færøsk Lovforslag indbragt i Rigsdagen af danske Medlemmer af Tingene. De enkelte Gange, færøske Rigsdagsmænd har indbragt Lovforslag, opfordrer absolut ikke til Gentagelser; de er alle, saa vidt jeg kan se — og jeg har selv erfaret det —, enten blevet forkastet eller frafaldet. De Færøerne

specielt vedrørende Lovforslag forelægges Rigsdagen af Regeringens Medlemmer, og Regeringens Medlemmer er ikke og kan ikke være lokalkyndige i færøske Anliggender; de respektive Ministre maa derfor i specielle færøske Spørgsmaal henholde sig til den Kundskab, der kan fremskaffes paa anden Haand.

Som Regel er det Lagtinget paa Færøerne, der tager Initiativet til et færøsk Lovforslag. Dette bliver efter sin Vedtagelse tilstillet vedkommende Minister. Sin Førstehaandsviden faar altsaa den Minister, hvem Sagen vedrører, fra Lagtinget. Men samtidig med Lagtingets Forslag faar Ministeren fra Amtmanden over Færøerne en Erklæring over Forslaget. Gaar nu Amtmandens Erklæring, hvad ikke sjældent er Tilfældet, paa afgørende Punkter imod Lagtingets Forslag, bliver Følgen heraf den, at Ministeren henholder sig til sin færøske Embedsmand og fremsætter Forslaget for Rigsdagen i den af Amtmanden foreslaaede Form. Dette dog under Forudsætning af, at Ministeren ikke sender Forslaget tilbage til Lagtinget til fornyet Overvejelse. Paa den Maade faar Rigsdagen ikke saa sjældent færøske Lovforslag forelagt, ikke i den af Lagtinget vedtagne Skikkelse, men derimod i den Form, som Amtmandens Indstilling er gaaet ud paa. Forslaget kan da paa principielle Punkter blive et Amtmandsforslag, der forelægges Rigsdagen, og ikke et færøsk folkeligt Forslag. Et Eksempel paa et saadant Amtmandsforslag har vi i indeværende Samling behandlet i dette høje Ting under § 5 i Forslaget om Jordehvalrettighedernes Afløsning.

I saadanne Tilfælde, hvor Meningsforskkel opstaar mellem Lagtinget og Amtmanden, skulde man tro, at de færøske Rigsdagsmænd og særlig den færøske Landstingsmand, der i egentlig Forstand repræsenterer Lagtinget, kunde gøre sig gældende. Dette viser sig, som f. Eks. i den førnævnte Sag, ikke at være Tilfældet: Ministeren henholder sig til Amtmandens Indstilling og ikke til Lagtingets, og Rigsdagen holder sig til Amtmandens Indstilling og ikke til Lagtingets og den færøske Landstingsmands.

I og for sig er dette ganske naturligt, det svarer fuldt ud til den Forfatning, vi fik dikteret i 1851—52: et Amtmandsdiktatur fik vi og ikke et Folkestyre. Vort ældgamle tusindaarige Lagting var en selvbestemmende Institution. Det nye Lagting, vi fik i 1852, blev af vor første Folketingsmand kaldt et Misfoster, blottet for al